

Handlingsplan för inkluderande arbetssätt inom Göteborgs förskolor och skolor

1. Inledning

Utbildningen vid Göteborgs skolor är inte likvärdig för alla elever. Varje år under de senaste fem åren har 700-800 Göteborgselever avslutat grundskolan med resultat som innebär att de inte har behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram (minst E i sv/sva, ma, eng + 5 ämnen till).¹

Skolinspektionen skriver 2011 att det på våra skolor finns brister i att anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar vilket innebär att alla elever inte får det stöd för sitt lärande de behöver och inte heller tillräcklig stimulans och utmaningar för att nå längre i sin kunskapsutveckling.² Vid 2015 års inspektion konstaterar man att utbildningen inte är likvärdig och att det finns brister vad gäller skolornas förmåga att erbjuda extra anpassningar och särskilt stöd samt förebyggande och hälsofrämjande elevhälsa.

2012 valde Göteborgs Stads sektor Utbildning det kompensatoriska uppdraget som ett strategiskt område för att öka målluppfyllelsen. Från och med juni 2016 utvidgades uppdraget till att även omfatta segregation och benämnes nu det strategiska området Likvärdighet.

Det kompensatoriska uppdraget uttrycks i Skollagen bland annat som att förskolan och skolan ska sträva efter att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. (Skollagen kap 1). Dessutom ska elever i behov av särskilt stöd få det stödet framför allt inom den grupp som eleven tillhör. (Skollagen kap 3)

Sektor Utbildning har dessutom tagit ställning för att:

- Verksamheterna i sin utformning ska vara anpassade till barns och elevers olikheter.
- Ett inkluderande arbetssätt i ordinarie verksamhet är en effektivare modell än särlösningar och ska alltid vara utgångspunkten vid bedömning av barnets behov av stöd.
- För elever i komplexa behov, vilka ställer omfattande krav på anpassningar av miljön och specifik kompetens, bör resurser samordnas inom stadsdelen eller i samverkan med närliggande stadsdelar eller staden.³

Målet för arbetet med inkluderande arbetssätt är att alla barn ska vara pedagogiskt och socialt delaktiga. Dessutom ska olikhet ses som en tillgång.

1.1 Syfte

Handlingsplanen syftar till att stärka det inkluderande arbetet på alla verksamheter och på alla nivåer i styrkedjan.

¹ SIRIS

² Skolinspektionen 2011

³ Överenskommelse sektorschefer 22 augusti 2014

1.2 Målgrupp

Alla barn och elever inom förskola och skola, inklusive barn och elever i behov av särskilt stöd, nyanlända elever, barn och elever med särskild fallenhet och intresse för olika ämnen samt elever som av olika skäl inte kommer till skolan.

2. Utgångspunkter

2.1. Skollagen

- Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.
- I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov.
- Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.
- En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.
- Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.
- Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.
- Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling
- Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.
- En nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig

2.2 Läroplaner

- Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation.
- Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse
- Hänsyn ska tas till barnens och elevernas olika förutsättningar och behov
- Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.
- Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan

2.3 Kommunens budget 2016

- Skolan ska i ökad omfattning kompensera för elevers olika förutsättningar på såväl elevnivå som skolnivå
- Skolan ska vara en plats där barn med olika bakgrund kan mötas. Hela staden ska ta ansvar för mottagandet av nyanlända och skillnaden mellan andelen nyanlända i skolorna ska minska.
- Alla elever ska ges förutsättningar att nå bättre kunskapsresultat och de skolor som har lägst kunskapsresultat ska öka mest
- Ökat inflytande för unga behövs för att ta vara på deras idéer och synpunkter, inte minst i de frågor som berör dem mest.
- Rektorns roll som pedagogisk ledare ska stärkas. I rollen som pedagogisk ledare ligger att vara normgivare för en gemensam kultur i skolan som understödjer att alla elever når målen.
- Lärarna ska ges större utrymme till kollegial samverkan, liksom fortbildning för att utveckla sig själv och de förmågor som påverkar framgången i klassrummet.

2.4 Mål och riktlinjer för den samlade elevhälsan i Göteborgs Stad

Den samlade elevhälsan i Göteborgs Stad:

- arbetar hälsofrämjande, förebyggande och utredande
- stödjer elevernas utveckling mot målen för utbildningen, vilka omfattar både kunskaper och värden
- bidrar till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa
- präglas av ett elevperspektiv
- kännetecknas av en väl utvecklad samverkan mellan skolans olika personal- och yrkesgrupper
- erbjuder eleverna tillgång till elevhälsans samtliga yrkesgrupper

2.5 Verksamhetsidé för förskola och skola i Göteborgs Stad

Den kommunala förskolan, grundskolan, gymnasieskolan och särskolan i Göteborg har en gemensam verksamhetsidé. Syftet med verksamhetsidén är att den ska leda till en högre måluppfyllelse och en utveckling av ledarskapet hos skolledare och lärare. Idén består av tre punkter som lyfts fram ur lokala och nationella styrdokument:

- Inre motivation och lust att lära
- Delaktighet och medskapande
- Helhetssyn

De tre punkterna ovan omfattar både elever och personal. Alla ska känna lust att lära, vara delaktiga i arbetet och få sina kunskaper och färdigheter insatta i ett sammanhang.

3. Handlingsplan för inkluderande arbetssätt

Nedanstående strategier är framtagna av det centrala nätverket för inkludering för att vara ett stöd för OC, rektorer och förskolechefer i arbetet med att utveckla inkluderande arbetssätt.

Strategi	Vad är utmaningen hos oss?	Aktiviteter Obs! på olika nivåer	Ansvarig för aktivitet	Start	Fortsatt arbete
Utveckla förutsättningar för alla barns/elevs delaktighet och inflytande i sitt lärande					
Säkerställa förutsättningar för medarbetares kollegiala lärande					
Utveckla förståelsen för inkludering					

Utveckla elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete					
Utveckla arbetet med extra anpassningar					
Utveckla arbetet med särskilt stöd					
Säkerställa att vi har en tillgänglig lärmiljö för alla barn och elever både utomhus och inomhus					
Utveckla ett förtroendefullt samarbete med vårdnadshavare					

Som stöd för arbetet i stadsdelarna kommer Center för Skolutveckling att erbjuda ett antal aktiviteter inom de identifierade strategierna, se bilaga.